

מסורת הש"ס

(א) צמות פו... (ב) פנהדון  
 (ג) כ"ב קלף...  
 (ד) [מוספתא פי"ד ע"ש]  
 (ה) כ"ב קלף... (ו) [ע"ש]  
 זה דעסקי בתורה למען  
 בתוספתא וכו' הדרש"ס  
 כ"ב דה"ל דעסקי  
 באורייתא ולא למען פירוש  
 הוא ואינו מן הכריתא,  
 (ז) [לעיל מח: א] (ח) [דברים  
 כב, ח] [במדבר לז, ט] [דף  
 מח: א] (י) [ברכות כח,  
 ט] [כ"ב קלף: א].

תורה אור השלם

1. ונדר אלקמה וגרופה  
 כל אשר אסרה על  
 נפשה יקום עליה:  
 במדבר ל

מוסף רש"י

והלא מוצאת מכלל  
 אב כ"י. ומי יפר לה  
 (יבמות פ"ד)  
 של זו. הואיל ולא יתא  
 לגמרי ויכול האב להפר,  
 או בית בעלה של זו.  
 והרי הוא כשאר אלהים  
 ואין האב מפר, לכן יא  
 מקרא הוא לומר לן כיון  
 שיתא כ"י (שם), הבא  
 על נערה המאורסה  
 אינו חייב. סקילה, עד  
 שהיא נערה. אבל קטנה  
 שקדשה אביה האב עליה  
 כקטנה. איך בסקילה,  
 ופולגת דמתי היא איכא  
 למ"ד בנחק ואיכא למ"ד  
 פטור לגמרי. (פנהדון  
 טו). בתורה, ולא צוהה,  
 מאורסה. ולא שואה,  
 ואפילו נכנסה לחופה  
 ולא נבעלה דקרינא ביה  
 בתולה, מיהו לא קרינא ביה  
 מאורסה (שם). למעשה  
 מפר האב לשלוחה  
 הבעל. וינתה דרך  
 (שם). אף הבנות אינן  
 ניוזנות אלא לאחר  
 מיתת אביהן. ונחיו  
 אין ספיקן אותו לזון  
 אה בניו, אלא כפיין  
 ליה אסמא כ"י (רשב"ם)  
 כ"ב קלף: ועי' דקסון  
 (שם). מצוה לזון את  
 הבנות. משום ומשגל לא  
 תתעלם, ומיהו מוצה הוא  
 לזכא, כדתינן אותו חייב  
 צמותות כמו זין מחייבין  
 אותו לזון בניו ונעתי  
 כדאמרין (לקמן) דאמרין  
 ליה יארוז יליה ואני  
 מתא שדא (רשב"ם ב"ב  
 קמא). דעסקי בתורה.  
 ולא למען, פירוש הוא  
 ואינו מן הכריתא (שם).

הכי גרסינן ואימא היכא דהדרא לבי נשא סהדר למילתא קמייתא.  
 מי הוה כמי שלא נמסרה. בעיה בעלמא היא ואינה קושיא כל כך אלא  
 דקמיני מתני' הרי היא צרעות הבעל ומשמע ואפי' חזרה מן הדרך  
 לבית אביה כבר ינאה מרשות האב וכיון דלא נפקא לן<sup>א</sup> מסירת שלוחין  
 אלא מקרא יתירא דבית אביה<sup>ב</sup> אימא  
 היכא דהדרא בית אביה קרינן ביה  
 ואם זינתה תהא נסקילה: **וכר פסקה**  
**תנא דבי רבי ישמעאל**. דלא הדרא  
 למילתא קמייתא למיהוי כמי שלא  
 נמסרה: **מה תלמוד לומר**. למה  
 הוצרך לכמוז יקום עליה וכו' מי יפר  
 לה והלא לא נאמרו מפירעם אלא  
 אביה צתמו בעיה שלא יקום ונבעלה  
 משניסת שבו שנתארמלה משניסת  
 מוצאת מכלל אב ומוצאת מכלל בעל<sup>ג</sup> אלא  
**הרי שספר בו**. כלומר לא צא  
 הכמוז לאלמנה ולגרופה מן השואין  
 דהא כמי צה<sup>ד</sup> אס בית אישה נדרה  
 אישה יפירנו והרי אין אישה קיים  
 אלא לאלמנה ע"י מסירת שלוחין שעד  
 עכשיו לא פירשו לן הכמוזים אלא  
 משפט נודרת צבית אביה ומשפט  
 נודרת צבית אישה וזו שנדרה דרך  
 משמסרה לשלוחין אין אני יודע  
 היך אני קורא צה אס צבית אביה אס  
 צבית אישה לפיכך צא כמוז זה ולמדך  
 שלא תקרא לה צבית אביה אלא צבית  
 אישה ולא נתרוקנה רשות לאצ  
 צמיתתו של בעל וצו אינו יכול להפר  
 אלא לא הדרא למילתא קמייתא  
 דאילו נתארמלה מן האירוסין עד שלא  
 נמסרה לשלוחין תנן במסכת נדרים  
 (דף ע.) מת הבעל נתרוקנה רשות  
 לאצ וילפינן לה מקראי: **אף אין נמי**  
**תנינא**. צמיתתין כי הוה דקרינא ביה  
 דתינא (ע"ל) הרי זו צמיתת: **מאורסה**  
**ולא שואה**. נכנסה לחופה ואפי' פ  
 שלא נבעלה דאי נבעלה הא תנא ליה  
 בתולה: **נכנסה לרשות הבעל בעלה**  
 תנן ולא תנן צה נכנסה לחופה:  
**בתנא' האב אינו חייב צמיתות**  
**צמו**. בחייו. ובגמ' מפרש אמאי נקט  
 צמו: **זה מדרש דרש ר' אלעזר ז"ע**.  
 ציז שמונה נשא<sup>ה</sup>: **כדרס צינה**.  
 על שם שחיו יושבין שורות שורות  
 ככרס: **הננים יירשו והננות יונו**.  
 שתי תקנות תקנו צ"ד בתנאי כחוצה  
 הננים יירשו כחוצה בנין דכרין דתנן  
 צמיתתין (לקמן דף נב): בנין דכרין  
 דהויין לזכי מינאי אינו ירתון כסף  
 כחוצתן יתר על חולקתון דעס  
 לחוהין והיינו הננים יירשו כחוצה  
 בנין דכרין. ולקמן צמיתתין מפרשין  
 לה מאי היא: **והננות יונו**. צנן  
 נוקבין די יהויין לזכי מינאי אינו  
 יהויין יתכן צבית וימיתון מנכסי  
 עד דמציגרון או עד דתלקחון  
 כחוצתן: **מה הננים אין יורשין**.  
 כחוצתן אמן אלא לאחר מיתת אביהן

דא אינו ירתון יתרון וזה מפרש לה צנן נחלין<sup>ו</sup> דהאי הננים יירשו  
 אכחוצת בנין דכרין קאי: **גב' חוצה לזון הננות**. תנאי כחוצה  
 הוא: **אין נונין**. אפילו מזה אין כאן: **האמר צנים נמי מזה**.  
 ולא חוצה: **אפילו מזה ליכא**. לא צנים ולא צננות: **איבעית**  
**אימא רבי מאיר והרי קאמר בו**. כלומר כמו דנקט לאו למידק  
 הא צנו חייב אלא משום דרבי מאיר עדיף ליה צנו אי נקט אינו  
 חייב צמיתות צנו הוא אמינא צנו הוא דחוצה ליכא מזה איכא  
 אצל כמו אפילו מזה איכא להכי תנא אינו חייב צמיתות  
 למימרא דמזה מיהא איכא ויהי צנו דחוצה מיהא ליכא:  
 דאפי'

נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות מ"א

**ואימא** הני מילי היכא דלא הדרא לבי נשא. נראה לר"י דהכי  
 פריך מנ"ל דליימר צבית אביה למעוטי מסר האב לשלוחי  
 הבעל דלמא תרוייהו צריכי לנכנסה לחופה ולא נבעלה דאי לא כתב  
 אלא חד ה"א ה"מ היכא דלא הדרא לבי נשא אצל הדרא לבי נשא  
 אימא דמהדר ללמלא קמייתא להכי  
 אילטרין קרא אחרתא ואכתי מסר  
 מנלן ואפי' דהיכא דנבעלה קים לן  
 דלא הדרא היינו משום דאשמי גופא  
 אצל לא נבעלה דאכתי בתולה היא  
 אימא דמהדר אמר רצא כבר פסקה  
 תנא דבי רבי ישמעאל ואשמועינן  
 דלא הדרא והיינו לכל הפחות  
 כשנכנסה לחופה ולא נבעלה וגלי  
 קרא צנדרים ויהי צנן מוקם אס  
 כן איימר חד מהנן קראי למסר  
 האב לשלוחי הבעל למפטרה מסקילה  
 הואיל ואשכחנא דלא הדרא מדתנא  
 דבי ר' ישמעאל סברא הוא דלא  
 הדרא צנן הך דאמעט מסקילה  
 כגון מסר ולהכי נקט צמיתת דתנא  
 דבי רבי ישמעאל מסר ומיהו קשה  
 לפי' זה דהיכי ילפינן מנדרים דלא  
 הדרא למילתא קמייתא נהי דגבי  
 נדרים לא הדרא היינו משום דגלי  
 לן קרא דכיון דילאה מרשות האב  
 שעה אחת שוב אין לו כח צה מ"מ  
 לענין סקילה היכי שייך לומר דלא  
 הדרא דאפי' ע"פ שנגנסה לחופה כיון  
 שלא נבעלה ונתאלמנה או נתגרשה  
 וחזרה ונתארסה למה לא תהיה  
 בסקילה כיון שהיא נערה בתולה  
 מאורסה ואפי' דילאה מרשות  
 האב מ"מ תהא כמו יתומה שאין  
 לה אב דהויא בסקילה כדאשכחנא  
 בגיורת דמתני' ויש לומר דהא  
 פשיטא ליה דנשואה שאינה צוהה  
 חסונה כבעולה ואין חילוק כלל  
 דנשואין משו לה כבעולה לכל דבר  
 וכי היכי דבעולה פשיטא דלא הדרא  
 למילתא קמייתא לכל דבר ה"מ שאינה  
 בעולה ולא אילטרין דרשה דתנא  
 דבי רבי ישמעאל אלא לאשמועינן  
 דלא נימא כיון דלא נבעלה ונתאלמנה  
 או נתגרשה צטלו להו שם נשואין  
 מינה והוי כלל נשאת מעולם וכיון  
 דגלי לן קרא דהפרת נדרים דע"י  
 אלמנות וגרושין לא נתצטלו הנשואין  
 כאילו לא הוה ה"מ לענין סקילה  
 דלא נבעלה דאשכחנא דהא נשואה ממס  
 כבעולה ומה שפ"ה דל"ג ה"מ דלא  
 קושיא היא ופירש נמי דלמיתנין  
 קא צעי קשה דאי אמתני' קא צעי  
 למה המתין כל כך וצחנס מוחק הני  
 מילי דיש נמי לפרשו צלשון צעיה  
 כמו ואימא:  
**היאך אני קורא בה**. מתוך פירוש  
 הקונטרס משמע דאילטרין  
 ליה למגמר אס היא צרעות האב אס  
 לאו כשהיא דרך וקשה לר"י דהא מלכות אס צבית נפקא וגמירין  
 נדרים מהתם ונראה דלענין חזרה כשנתארמלה או נתגרשה  
 אילטרין למילך מהכא: **ונדר** א"מנה וגרושה מה תלמוד לומר.  
 תימה דאילטרין לכדרשין צפרק צתרא דנדרים (דף פח:)  
**קל וחומר לבנים דעסקי באורייתא**. ולקמן צפרק צתרא (דף קח:  
 ושם) גבי אדמון דפרין דעסקי באורייתא ירית דלא עסיק  
 באורייתא לא ירית לענין ירושה דאורייתא ודאי איכא למיפריך  
 דאין לנו לגזול לו מה שזכתה לו תורה אצל הכא קאמר דלא  
 מממרין צאמו שעוסק בתורה ומפרשין ליה כדי שיעסקו בתורה:  
 כשהם

לזו כשהיא דרך וקשה לר"י דהא מלכות אס צבית נפקא וגמירין  
 נדרים מהתם ונראה דלענין חזרה כשנתארמלה או נתגרשה  
 אילטרין למילך מהכא: **ונדר** א"מנה וגרושה מה תלמוד לומר.  
 תימה דאילטרין לכדרשין צפרק צתרא דנדרים (דף פח:)  
**קל וחומר לבנים דעסקי באורייתא**. ולקמן צפרק צתרא (דף קח:  
 ושם) גבי אדמון דפרין דעסקי באורייתא ירית דלא עסיק  
 באורייתא לא ירית לענין ירושה דאורייתא ודאי איכא למיפריך  
 דאין לנו לגזול לו מה שזכתה לו תורה אצל הכא קאמר דלא  
 מממרין צאמו שעוסק בתורה ומפרשין ליה כדי שיעסקו בתורה:  
 כשהם

עין משפט  
 נר מצוה

כג א מיי פ"ה מהל'  
 נדרים הל' ככ טו"ש ע'  
 י"ד סי' לנל סעי' יב:

תוספות ר"ד

מתני' האב אינו חייב  
 במזונות בתו זה מדרש  
 דרש ראב"ע פי' ביום  
 שמינהו נשיא בכרם  
 שביכנה פי' בתוך הישיבה  
 וע"ש שהיו יושבים שורות  
 שורות נקראין כרם: הבנים  
 יירשו והבנות יונו מה  
 הבנים אינן יורשים אלא  
 לאחר מיתת אביהן אף  
 הבנות אינן ניוזנות אלא  
 לאחר מיתת אביהן. פי'  
 אפי' דבתנאי כתובה כתוב  
 סתם בנין נוקבין ויהיוון  
 לזכי מינאי יהיוון יתבין  
 בבית ומיתתו מנכסי  
 עד דתינסבן לגוברין פי'  
 ומשמע אפילו בחייו.  
 אפי' לא הוה האי תנאי  
 אלא לאחר מיתת ויליף  
 לה ר"א מתנאי דבנים  
 דמה תנאי דבנים אינו  
 אלא לאחר מיתת דהא  
 ירתון תנן. אף תנאי דבנות  
 לא הוה אלא לאחר מיתת  
 אבל בחייו לא מחייב ואין  
 אשתו יכולה לכופו לזון